

S.D.E.
M. Lib. & Information Science (2014 COURSE) : WINTER - 2018
SUBJECT : MANAGEMENT OF LIBRARY & INFORMATION CENTRES

Day : Tuesday
Date : 16/10/2018

W-2018-4378

Time : 03.00 PM TO 06.00 PM
Max. Marks : 70

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
  - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
-

Q.1 Examine evolution of Management Thought. [12]

OR

Define the concept 'Management' and explain its Nature and Scope.

Q.2 Discuss the main Principles of Scientific Management given by F.W. Taylor. [12]

OR

Explain the Selection Procedure and Recruitment of College Library Staff.

Q.3 Attempt **ANY TWO** of the following: [14]

- a) Describe the various methods of financial estimation to prepare library budget.
- b) Explain the application of Management functions in Libraries.
- c) Explain the need of Continuing Education for Library Staff.

Q.4 Attempt **ANY TWO** of the following: [14]

- a) 'Information as a marketable Commodity'. Explain this statement.
- b) Explain the Meaning, Nature and the Scope of System Analysis.
- c) State the meaning of the term 'Budget' and explain in detail Zero Base Budgeting System.

Q.5 Write short notes on **ANY THREE** of the following: [18]

- a) Three levels of management
- b) Marketing Mix
- c) TQM in Library
- d) The technique of the Cost Effective Analysis
- e) Management by Objectives

* * * *

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

प्र.१ व्यवस्थापन विचार प्रणालीच्या उत्क्रांतीचे परिक्षण करा. (१२)

किंवा

‘व्यवस्थापन संकल्पनेची व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.२ एफ.डब्ल्यू. टेलरच्या प्रमुख शास्त्रीय व्यवस्थापनाच्या तत्वांची चर्चा करा. (१२)

किंवा

महाविद्यालयीन ग्रंथालयातील कर्मचारी निवड व भरती प्रक्रिया विशद करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१४)

- अ) ग्रंथालयाचे अंदाजपत्रक तयार करण्यासाठी वापरात येणाऱ्या आर्थिक पध्दती विशद करा.
- ब) व्यवस्थापनाच्या कार्याचा ग्रंथालयात कसा वापर कराल ते स्पष्ट करा.
- क) ग्रंथालय सेवकांसाठी निरंतर शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१४)

- अ) ‘माहिती एक विपणन वस्तू’ हे विधान स्पष्ट करा.
- ब) पध्दती विश्लेषण अर्थ, स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- क) ‘अंदाजपत्रक’ संज्ञेचा अर्थ सांगून शून्याधिष्ठित अंदाजपत्रक पध्दती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१८)

- अ) व्यवस्थापनाचे तीन स्तर
- ब) विपणन मिश्रण
- क) ग्रंथालयातील सकल गुणवत्ता
- ड) ‘परिणामकारक मुल्य विश्लेषण’ तंत्र
- इ) उद्दिष्ट प्रधान व्यवस्थापन

* * * *